

Maksymilian Dudryk „Maks” - narciarz z karpackiej grani

17 marca 2016 r. (czwartek), godz. 18:00

Galeria Sztuki XX wieku w willi Oksza

(filia Muzeum Tatrzańskiego)

Zakopane, ul. Zamoyskiego 25

Karpaty Wschodnie. Czarnohora i Gorgany. Góry równie dla nas odległe, jak i historia tamtejszego narciarstwa. Polskiego narciarstwa spod znaku KTN. Narciarstwa, którego symbolami są słowa: wyrypa, foki, turystyka narciarska i „bambus”.

Bohaterem wieczoru w „Okszy” będzie słynny narciarz karpacki Maksymilian Dudryk. W prezentacji wykorzystamy wiele niepublikowanych zdjęć z wypraw Dudryka po karpackiej grani i jego teksty.

Jest początek XX wieku. Lwów. Tamtejsze środowisko ma już za sobą pierwsze próby użycia nart. Teraz cel jest inny - powstanie klubu narciarskiego. Udaje się. To czas organizowania *wyryp narciarskich* po karpackiej grani, od groźnego Pietrosa do wyniosłej Howerli, w iskrzącym się śniegu i przy mrozie. Góry cudne i dzikie. Pokryte pięknymi i gęstymi puszciami karpackimi. Sporo tam jest wysokich szczytów: wysmukła Howerla, Pietros, który przy zlodowaciałym śniegu był szczytem trudnym do zdobycia nawet dla najwprawniejszych. Pop Iwan i Gutik Tomnatyk. Skaliste Szpyci - to tylko niektóre z setek szczytów zwiedzanych przez narciarzy KTNu. Rozpoczęli oni złoty okres rozwoju turystyki narciarskiej w tych górach. Trwał on do 1914 r., a potem był kontynuowany w latach międzywojennych przez narciarzy lwowskich. Bohaterem tego tekstu jest jeden z nich. Jeden z najwybitniejszych narciarzy KTN. Maksymilian Dudryk, „Maksem zwany”.

Kilka słów o bohaterze wieczoru za „Wielką Encyklopedią Tatrzańską” Zofii i Witolda H. Paryskich: Dudryk Maksymilian, od lat międzywojennych Dudryk-Darlewski (1 I 1885 Rudki, pow. tarnobrzesci - 1 VII 1962 Warszawa, pochowany na Bródnie). Inżynier dróg i mostów, taternik, narciarz, fotograf tatrzański, działacz sportowy. We Lwowie ukończył gimnazjum (kolegując z Jerzym Maślanką) i politechnikę (1910), po czym pracował jako inżynier budowlany. W 1914 służąc w armii austriackiej dostał się do niewoli rosyjskiej i był wysłany do Orenburga, gdzie budował baraki i elektrownię. W 1924 wrócił do Polski i pracował jako inżynier budowlany najpierw we Lwowie, a w 1927-59 w Warszawie, najdłużej dla Banku Gospodarstwa Krajowego i Banku Inwestycyjnego (nadzór budowlany). Taternictwo swoje rozpoczął Dudryk w 1904 lub 1905, a w 1906 z Jerzym Maślanką dokonał wejścia wprost przez próg Jastrzębiej Doliny. Chodził też sporo po Tatrach z Zygmuntem Klemensiewiczem i Romanem Kordysem, uczestnicząc np. w styczniu 1907 w próbach wejść zimowych przez Kozią Przełęcz na Kozi Wierch i na Mnicha oraz w udanym narciarskim trawersowaniu Giewontu (z Doliny Małej Łąki do Kondratowej Doliny), a w lecie 1907 w I przejściu północno-zachodniej ściany. Po Tatrach chodził dużo przez szereg lat, ale w czołowych osiągnięciach tego okresu nie brał udziału, natomiast wśród fotografów tatrzańskich i wschodniokarpackich z początku XX w. zajmuje pozycję wybitną, gdyż był jednym z najlepszych. Najwięcej jego zdjęć tatrzańskich ukazało się w „Taterniku” 1908-11 i „Wędrowcu” 1911. Wprawdzie większość tych zdjęć jest podpisana D.K.K. (Dudryk, Klemensiewicz, Kordys), wiemy jednak, że autorem niektórych był sam „Maks”, jak np. pierwszych dobrych tatrzańskich zdjęć wspinaczkowych (na Wielkiej

Zbójnickiej Turni), pochodzących z 1907.

We wczesnych dziejach narciarstwa polskiego Dudryk jest jedną z czołowych postaci. Uprawiał bardzo intensywnie narciarstwo turystyczne, głównie w Karpatach Wschodnich w 1906-14 i znowu od 1924, ale także w Tatrach (w 1907 np. Giewont i Dolina za Mniczem) i Alpach Austriackich (1909). W 1907 był współzałożycielem i potem bardzo czynnym działaczem Karpackiego Towarzystwa Narciarzy, jednej z najstarszych polskich organizacji narciarskich. Był też jednym z założycieli Warszawskiego Klubu Narciarzy i wieloletnim członkiem zarządu PZN. W 1925 wydał „Przewodnik narciarski po terenach Karpat Wschodnich”. Ponadto Dudryk był w 1903 współzałożycielem Klubu Sport. „Pogoń” we Lwowie, a po 1927 działaczem Klubu Sportowego „Legia” w Warszawie.

Organizatorzy: Muzeum Tatrzańskie im. Tytusa Chałubińskiego oraz Tatrzański Park Narodowy

Partnerem wydarzenia jest SkitouroweZakopane.pl